

Avalaht>Kohtumenetlused>Tsiviilasjad>Menetlustähtajad

Menetlustähtajad

Austria

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Austria õiguses on sätestatud eri liiki tähtajad.

Eristatakse menetlustähtaegu, s.t tähtaegu, mille jooksul menetlusosaline või muu menetlusse kaasatud isik võib teha või peab tegema konkreetse menetlustoingu, ning aegumise tähtaegu, s.t tähtaegu, mille jooksul peab olema toimunud konkreetne sündmus selleks, et saaksid tekkida teatavad õigussüsteemi kohased materiaalsoiguslikud tagajärjed (nt tähtaeg valdusõiguse rikkumisega seotud hagi esitamiseks tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung – ZPO*) paragrahvi 454 alusel või tähtaeg üürnikele üürilepingu ülesütleamiseks tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 560 alusel). Oluline on märkida, et menetlustähtaja sisse ei arvata aega, mis kulub dokumendi kätetoimetamiseks posti teel, küll aga arvatakse see aeg aegumise tähtaja sisse. See tähendab näiteks, et apellatsioon loetakse õigel ajal esitatuks, kui see postitatakse apellatsiooni esitamiseks ette nähtud menetlustähtaja viimasel päeval (postitempli kuupäev), isegi kui kohus saab selle kätte pärast tähtaja möödumist.

Tähtaegu eristatakse ka selle alusel, kas tähtaeg on sätestatud otse seadusega (nt apellatsiooni esitamiseks ette nähtud tähtajad) või on need kehtestanud kohtunik iga üksiku juhtumi tingimusi arvesse võttes (nt kulude katmiseks ette nähtud tagatise andmise tähtaeg). Uurimistähtajad, milleks on õigusaktidega ette nähtud lihtsalt teatav ajavahemik (minimaalne või maksimaalne kestus või ligikaudne kestus, nagu on sätestatud ZPO paragrahvi 257 lõikes 1 eelistungi aja kohta), kujutavad endast nende kahe tähtaja kombinatsiooni.

Absoluutsed tähtajad määratakse kindlaks kuupäevaga, mil tähtaeg lõpeb (tavaliselt kalendripäev), seevastu suhtelised tähtajad määratakse kindlaks kestusega. Alguskuupäevad määratakse kindlaks tähtaja käivitava sündmuse põhjal.

Üldiselt võivad kohtunikud tähtaegu pikendada (pikendatavad tähtajad). Selliseid erandlike olukordadega seotud tähtaegu, mille pikendamise keeld tuleneb seadusest, nimetatakse mittepikendatavateks ehk kohustuslikeks tähtaegadeks.

Eristatakse tähtaegu, mida saab ja mida ei saa hakata uuesti arvestama, olenevalt sellest, kas tähtaja möödumisel on võimalik taastada varasemat olukorda. Tähtaja arvestamise uuesti alustamine on üldreegel. Erandjuhul, kui varasema olukorra taastamine on keelatud, osutatakse tähtajale kui kindlaksmääratud või fikseeritud tähtajale (*Fallfrist*). Fikseeritud absoluutsed menetlustähtajad on näiteks otsuse tühistamist või asja uuesti arutamist käsitleva avalduse esitamise tähtajad (ZPO paragrahvi 534 lõige 3).

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrulese (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Laupäevad, pühapäevad, Suur Reede ja riigipühad ei ole Austrias tööpäevad. 1. jaanuar (uusaasta), 6. jaanuar (kolmekuningapäev), 2. ülestõusmispüha, 1. mai (maipüha), taevaminemispüha, teine nelipüha, Kristuse Pühima Ihu ja Vere suurpüha, 15. august (Neitsi Maarja taevavõtmise püha), 26. oktoober (Austria rahvuspüha), 1. november (kõigi pühakute päev), 8. detsember (Öndsaima Neitsi Maarja Pärispäeva Saamise suurpüha), 25. detsember (esimene jõulupüha) ja 26. detsember (teine jõulupüha) on Austrias riigipühad.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Enamik tähtaegu käsitlevaid sätteid on esitatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung – ZPO*) paragrahvides 123–129, 140–143 ja 222 ning kohtute töökorralduse seaduse (*Gerichtsorganisationsgesetz – GOG*) paragrahvis 89.

4 Kui toingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Enamikul juhtudel hakatakse tähtaega arvestama kuupäevast, mil isikule toimetatakse kätte otsus, millega nähakse ette või käivitatakse tähtaja arvestamise algus. Muudel juhtudel hakatakse tähtaega arvestama otsuse tegemise hetkest (ZPO paragrahv 124).

5 Kas dokumentide edastamise või kätetoimetamise viis (isikult kohtuaituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Jah; erinevalt üldreegist, mille kohaselt loetakse kätetoimetamise kuupäevaks tähtaega käivitava või määrava otsuse kätetoimetamise või tegemise kuupäev, loetakse elektrooniliselt edastatud kohtumäärused ja õiguslikud taotlused (GOGi paragrahvi 89a lõige 2) kätetoimetatuks adressaadi elektroonilisse domeeni saabumisele järgnevast tööpäevast (laupäeva ei loeta sel eesmärgil tööpäevaks) (GOGi paragrahvi 89a lõige 2).

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Kui tähtaega väljendatakse päevades, alustatakse alguskuupäeva arvutamist vastavale kuupäevale või sündmusele järgnevast päevast.

Teisalt loetakse nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödunuks tähtaja viimase nädala või viimase kuu selle päeva keskööl, mis vastab nimetuse või kuupäeva poolest alguskuupäevale. Kui tähtaja viimases kuus sellist kuupäeva ei ole, möödub tähtaeg kuu viimasel päeval.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Päevades väljendatud tähtaegu arvestatakse kalendripäevades.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaegade arvutuse laadist tulenevalt (vt küsimused 6 ja 9) seda küsimust tähtaegade puhul ei teki.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtajad mööduvad tähtaja viimase nädala või viimase kuu selle päeva keskööl, mis vastab nimetuse või kuupäeva poolest alguskuupäevale. Kui tähtaja viimases kuus sellist kuupäeva ei ole (näiteks kui ühekuuline tähtaeg algab 31. jaanuaril), möödub tähtaeg kuu viimasel päeval (kõnealusel juhul 28. või 29. veebruaril). Laupäevad, pühapäevad, riigipühad ja Suur Reede ei mõjuta tähtaega algust ega kulgemist.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühale, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Jah, kui tähtaja lõpp langeb laupäevale, pühapäevale, riigipühale või Suurele Reedele, siis möödub tähtaeg järgneval tööpäeval (mis ei ole omakorda üks neist päevadest).

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Apellatsioonimenetluses kohaldatavate kohustuslike tähtaegade arvestamine peatatakse 15. juulist 17. augustini ja 24. detsembrist 6. jaanuarini. Kui üks neist ajavahemikest algab kohustusliku tähtaja jooksul või kui kohustusliku tähtaja algus langeb ühele neist ajavahemikest, pikendatakse tähtaega kogu sellise ajavahemiku võrra või sellise ajavahemiku lõpuni jäänud perioodi võrra.

Seda ei kohaldata teatavate erimenetluste korral, eelkõige vaidlustes, mis on seotud valduse rikkumise, elatise maksmise, nõuete täitmisele pööramise ja esialgse õiguskaitsega, ega tagaselja- ja tunnustamisotsuste peale apellatsiooni esitamise tähtaegade korral.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Reeglina sõltuvad apellatsiooni esitamiseks ette nähtud tähtajad otsuse liigist (kohtuotsus või -määrus) ja sisust. Hagimenetlustes on määruskaebuse esitamiseks (*Rekurs*) üldiselt aega 14 päeva, samas kui kohtuotsuse peale tuleb apellatsioon (*Berufung*) esitada nelja nädala jooksul.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Üldiselt võivad kohtunikud tähtaegu pikendada (pikendatavad tähtajad). Selliseid erandlike olukordadega seotud tähtaegu, mille pikendamise keeld tuleneb seadusest, nimetatakse mittepikendatavateks ehk kohustuslikeks tähtaegadeks (nt apellatsiooni esitamiseks ette nähtud tähtajad).

Kõiki tähtaegu võib lühendada poolte dokumenteeritud kokkuleppe alusel. Kohus võib tähtaega lühendada ühe poole taotluse alusel, tingimusel et pool suudab näidata, et lühem tähtaeg on vajalik selleks, et vältida märkimisväärse kahju tekkimise riski, ning et vastaspoolel on piisavalt aega nõutava menetlustoimingu tegemiseks lühema tähtaja jooksul (ZPO paragrahv 129).

Taotluse alusel võib tähtaega pikendada, kui tähtaja pikendamisest kasu saaval poolel on vältimatud või väga tõsised põhjused, miks ta ei saa menetlustoimingu õigeaegselt teha, ja eelkõige juhul, kui tähtaja pikendamata jätmise tõttu kannataks pool pöördumatut kahju (ZPO paragrahvi 128 lõige 2). Tähtaegu ei saa pikendada poolte kokkuleppe alusel (ZPO paragrahvi 128 lõige 1).

Siiski on kohtukutse põhimõtteliselt seotud kindla kuupäevaga. Seetõttu ei ole kohtukutsete puhul „kohtukutsete esitamise tähtaegade“ ega „erikuupäevade“ muutmine asjakohane.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Ei, sest oluline on see, et menetlustoimingud, mis Austria kohtus teha tuleb, tehtaks õigeaegselt.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Üldjuhul ei saa see menetlusosaline, kes ei tee menetlustoimingu õigeaegselt, seda toimingut enam teha (välistav toime; ZPO paragrahv 144). On mõned erandid, mis on näiteks sätestatud ZPO paragrahvi 289 lõikes 2 (tõendite kogumiseks kohtusse ilmumata jätmise tagajärjed) ja paragrahvis 491 (apellatsiooniistungile ilmumata jätmise tagajärjed).

Hilinemisega tehtud menetlustoimingud lükatakse seadusest tulenevalt tagasi, kuid mõnel juhul tuleb selleks esitada (vastaspoole) avaldus.

Mõnikord on tegevusetusel lisaks tavapärastele tagajärgedele veel ka spetsiifilised tagajärjed. Need on väga erinevad. Kõige olulisem tegevusetuse spetsiifiline tagajärg on see, et kui üks pool jätab tsiviilmenetluse toimingu tegemata, siis on teisel poolel teataval asjaoludel õigus taotleda tagaseljaotsust (ZPO paragrahvid 396 ja 442). Muud näited on järgmised. Kui kumbki pool ei ilmu kohtusse, peatatakse menetlus vähemalt kolmeks kuuks (ZPO paragrahv 170), ja kui avalduse esitaja ei ilmu kohtusse abieluasjadega seotud menetluses, võidakse kostja taotluse alusel teha otsus, et esitaja on avalduse tagasi võtnud, kuid mitte sellest loobunud (ZPO paragrahvi 460 punkt 5).

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Tähtaja või kindlaksmääratud kuupäeva möödalaskmise konkreetsete tagajärgede lahendamiseks on võimalik kasutada alljärgnevaid õiguskaitsevahendeid. Varasema olukorra taastamine (ZPO paragrahv 146 ja sellele järgnevad paragrahvid).

Varasema olukorra taastamist võib kasutada selleks, et tühistada kohtusse ilmumata jätmise või menetlustoimingu tähtajaks tegemata jätmise tagajärjed, kui menetlusosalise või tema esindaja tegevusetuse tingis ettenägematu või vältimatu sündmus ning menetlusosalisel või tema esindajal ei olnud selles süüd või süü oli minimaalne (kerge hooletus). Selle õiguskaitsevahendi kasutamiseks tuleb avaldus esitada 14 päeva jooksul alates takistuse kõrvaldamisest.

Vastuväide (ZPO paragrahvid 397a ja 442a).

Vastuväide on õiguskaitsevahend, mis on suunatud tagaseljaotsuse tagasitäitmiseks ZPO paragrahvi 396 või 442 alusel. Üldjuhul tuleb vastuväidet esitada otsuse teinud kohtule ettevalmistavate menetlusedokumentide vormis 14 päeva jooksul alates tagaseljaotsuse kättetoimetamisest (pikendamatu tähtaeg).

Apellatsioon (ZPO paragrahv 461jj).

Apellatsiooni võib esitada tagaseljaotsuse peale peamiselt selle alusel, et nõuete mittetäitmist ei esinenud, sest kohaldatakse ühte ZPO paragrahvi 477 lõike 1 punktides 4 ja 5 loetletud õigusvastasuse alustest (nõuetele mittevastav kättetoimetamine või poole puudulik esindatus menetluse raames). Kehtetuks tunnistamise kaebuses ei saa pool siiski tugineda sellele, et ta lihtsalt jättis nõude täitmata; nagu kõik õiguskaitsevahendid, peab see põhinema kohtu veal, mis paistab olevat viinud selleni, et poolel jäi nõue täitmata.

Viimati uuendatud: 05/06/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.